

VITAM
 VIRI ILLUSTRIS MAGNIFICI
 ET
 CONSULTISSIMI
 NICOLAI SCHUBACKII

U. I. L.

REIPUBLICAE HAMBURGENSIS

CONSULIS SENIORIS

SPLENDIDISSIMI MERITISSIMIQUE

POSTQUAM

D. XXIX IULII ANNO MDCCLXXXIII

QUOD EST MORTALE EXUISSET

PIAE MEMORIAE CAUSSA

EX

AMPLISSIMI SENATUS DECRETO

PUBLICAE EXPONIT

MARTIN. FRIDERIC. PITISCUS

LL. OO. PROFESSOR P.

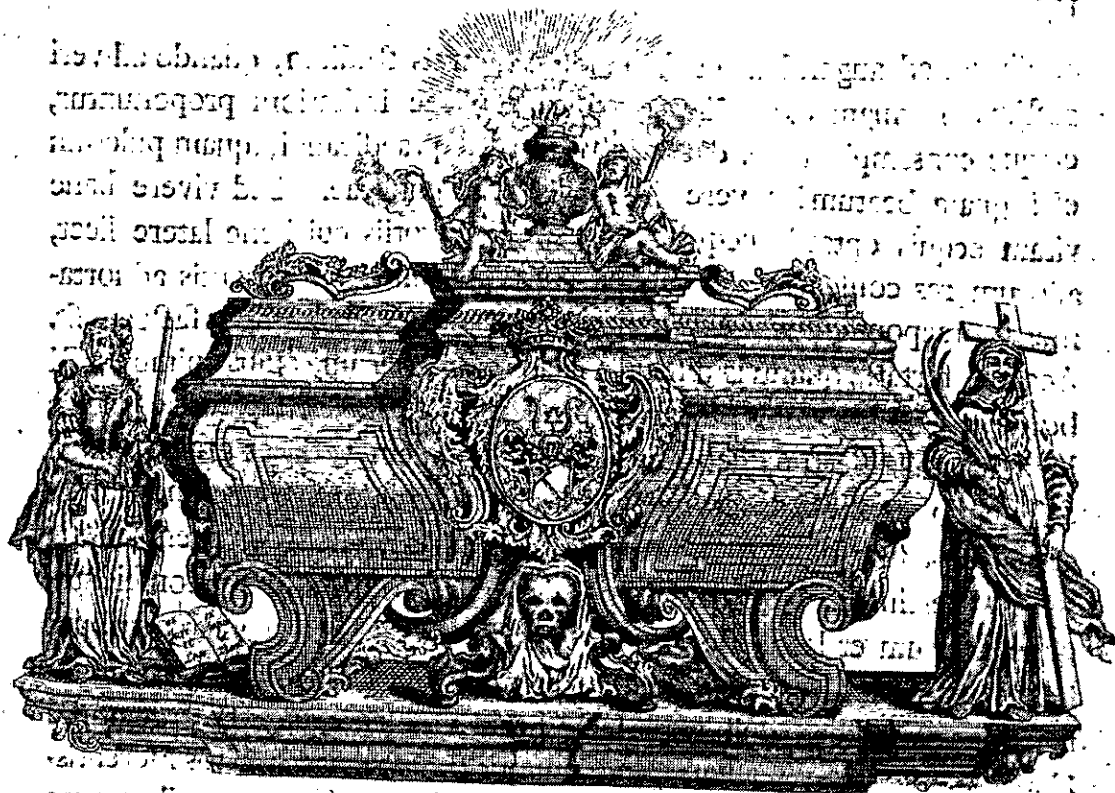
ET H. A. GYMNASII RECTOR.

HAMBURGI

LITTERIS CAROLI WILHELMI MEYN, AMPLISSIMI SENATUS, GYMNASII

ET SCHOLAE TYPOGRAPHI.

Cirato pioque animo quando liberi parentum, amici amicorum
 morte extinctorum nomen prosequuntur; quando virtutes
 et decora in illis nitentia; venerantes, cara haec nomina;
 quos inter, et quibus dictis factisque possunt celebraturi,
 his verbis praeceunt; illos imitare! illos assequere! illos supera! obsequio
 nostro et exemplo cohortantem laudamus pietatem. Igitur qua decet
 verecundia, obsequamur maiorum voluntati, qui recte et sapienter inter
 se constituerunt, ut quavis ratione modoque, quare et monumento
 scriptione quod elaboratum, gratis in optime merentes posteris com-
 mendentur nomina et merita virorum, qui virtutes quibus antecellebant,
 qui scientiam et prudentiam, qui fortunas suas bono publico dicarunt, qui
 tot et tantis circa patriae salutem meritis inclaruerunt, quibus haec,
 post suprema ipsorum funera, plurimis et eximiis augetur commodis.
 Iam a maioribus traditum morem qui servant Patriae Patres, legitimam
 reddunt pietatem qua efficitur, ut immortalis memoria retineatur nomen
 Illustrium Virorum, praeclare factis post fata qui vivunt. Est autem haec
 ratio pietatis, ut eam colentes publicae utilitati pluribus modis prospiciant,
 quam quos animo conceperunt et decreverunt. Nam vel eo, quod
 conservandam esse censent Optimorum Virorum existimationem, multum
 conferunt

IV

conferunt ad augendum et firmandum virtutis studium, quando ad veri rectique normam expressae imagines publicae imitationi proponuntur, easque contemplantibus datur gravis causa praedicandi, quam pulcrum est! quam beatum! vivere Deo, vivere reipublicae. Sed vivere hanc vitam ecquis optat? ecquis? procul a negotiis cui bene latere licet, aliorum res conservare et augere studebit, nisi dehortamentis adhortamenta praeponderent et evictum detur, quod operae pretium facturus sit. Accedet forsasse quamvis difficili via ad rem publicam, cuius animus recti bonique cupidus, cuius efficacem prudentiam e divinae sapientiae placitis haustam nulla flectunt dehortamenta. Iam idem varia et gravia munia sustinendo, consulendo et iudicando, vigiliis et insomniis tolerando, odiis et periculis suscipiendo sentit attritas esse vires, nescius ad quem laboris fractus pertineat. At strenue pergit: nam erigit animum conscientia bene actorum et laeta spes, quod Deus Paterque benignus larga tribuet laboris praemia, quae splendidiore et nunquam evanescentia, per innumera secula tribuet, quibus perfecte beata vita fruemur. Et procurante Deo integræ virtutis amantissimo nunquam defuerunt, debitos Merentissimis Viris honores mandandi, qui et auctores essent, et tributorum memores gratique testes. Est enim haut levis momenti testimonium praemiumque, quod magna operae pretia facientibus dederunt Viri, rerum gerendarum ipso actu usuque gnari, laudantes quod illi vitae officia compleverunt, quod eorum consilia digna, quae effectui dari debeant, quod eorum instituta digna, a feris nepotibus quae pie et constanter ferventur. Ad hoc, quod summi viri praebent exemplum, qui attendunt uno ore praedicant: longum illi debebatur seculum, cuius indolem et vitam quo quis penitus perspicit, eo magis certum haberi et exploratum, quod per omnem vitae decursum rectis consiliis et praeclare factis salutem publicam servavit, firmavit. Is erat, quem omnes boni desiderant, aetate, virtute, et dignitate Venerabilis CONSUL SENIOR, NICOLAUS SCHUBACK, Cui ex Amplissimi Senatus decreto supremum officium pensolaturus, et et tanta mihi proposita esse video, quae scriptio non solum difficultatem quidem obicere videntur, sed veritatis vim agnoscenti, quamvis minus diserto, verba subiicient, animumque addent. Quare, non prout Tanto Viro dignum, sed quantum fert mea facultas, exponam quibus parentibus usus, qua ratione praeparatus, ut tam gravi munere et ornaretur et illud vicissim ornaret; quae Eius domestica fortuna. Iorki, locus est in Palaeogaea illo Ducatus Bremensis tractu, quem Albi ampliore alveo in Oceanum decurrens alluit, domicilium fixerat Iohannes Schiback coemendis et dividendis mercibus rem familiarem prospere administrans, et inter suos existimationis haut fallacibus signis distinctus. Hoc patre et matre Metta Koepken, integritatis et prudentiae nomine

nomine laudata natus est Noster anno MDCC. d. XIII. Febr. st. v. Ex omni prole unum hunc filium superfitem, et implere et superare laetam spem de eo conceptam vidit pater longaeuus, qui postquam eum Senatoris dignitate ornatum viderat, vivere desit anno MDCCXLVII. per complures annos lugens ereptam sibi anno MDCCXX. optimam coniugem.

Ex ingenii alacritate et docilitate, qua filius conspicuus, laetam patre cepit causam sperandi, fore ut largi ut pulcri fructus perciperentur ex ea cura et opera, qua impensa formaretur in virum doctum, prudentem et publicis rationibus maxime utilem. Igitur eum Hamburgi degere iussit et fratris sui, qui inter nostrates mercaturam prospere exercebat, benignae curae tradidit. Quo amico hospite usus, datus est in disciplinam Clarissimorum virorum *Ioh. Huebneri, Paulli Georgii Krueskenii, Nicolai Reimari*, quorum institutione quod instructior reditus ab iis subsidiis, quibus comparatis subacto ingenio ad altiora doctrinae acceditur, grata mente saepius est testatus. In Gymnasium translocatus anno MDCCXIX. d. iv. Maii a *Sebastiano Edzardi*, qui eo anno Rector, praecipue se addixit Praeclarissimis Viris *Ioh. Alb. Fabricio* et *Michael. Richeyo*, quorum praeclara ingenia, variam et perfectam eruditionem, dexteritatem et mites mores digna laude praedicavit. Nec aliorum Professorum lectiones negligere potuit, qui Gymnasium ingressus bonarum artium amorem attulerat, et omnia studiose conquirebat, quae nota et perfecta sibi reddere cupit, ad universi iuris disciplinam tam melius percipiendam, quam aptius et elegantius exhibendam qui omnia refert. Cui eruditionis generi, ut florem aetatis, ut acere ingenium dicaret, qui suadendo, qui adhortando et instruendo effecerunt, et amici sui fortunis bene providerunt, et civium nostrorum rationibus, quibus nunquam obsuit, contra plurimum profuit ille haut affluens numerus Iuris-Consultorum pulcrum nomen tuentium, ad quorum sapientiam et fidem, fortunati pariter ac miseri in rebus dubiis accedunt, aptoque consilio obtemperantes sublevantur, salvantur.

Horum praeclaris exemplis excitatus Noster, eas Musarum sedes adiit, in quibus et ea aetate excelebant viri, quorum spectata erat universi iuris et scientia et prudentia. Quare anno MDCCXX. Ienam abiit, atque assiduitate et sollertia remitti nescia excepit, quae suppeditabant *Guilielm. Hieron. Brueckner, Burc. Gotthelf Struve, Christian. Wildvogel, Ioh. Philipp. Slevogt, Ioh. Christ. Schroedter*, et alii. Anno vertente Lipsiam abiit, et eadem studiorum ratione servata, pependit ab ore *Ioh. Jacobi Mascovii, Georg. Christ. Gebaueri, Ioh. Gotthofr. Baueri, Caroli Guilielm. Gaertneri, Ioh. Florentis Rivini, Andr. Ruedigeri*. Per biennium Lipsiae commoratus, feriarum vernalium spatio ad patrios lares festinavit, solatio erecturus animum patris, iam plus triennio afflicti sensu incommodorum, post mortem lectissimae coniugis quae pertulerat. Voti compos factus et Lipsiam redux,

VI

totus porro fuit in Iurisprudentiae studio, et audiendo, legendo, meditando omnia exploravit, quibus recte perpensis, sententiam Eius cognoscere cupientibus salutaria dare posset consilia.

Sed ne quid eorum intactum relinqueret, quae ad accuratam et promptam Iuris Consulti eruditionem faciunt, anno MDCCXXIV. Wezliam profectus est, ut edisceret modum legibus agendi coram confesso summi ordinis iudicum, quibus omnis Germania et hoc officium delegavit, ut de Principum atque Civitatum causis sententias ferant.

Hoc spatium emensus Gissam Hassorum divertit, et anno MDCCXXV. d. XIX. Februarii U. I. Licentiatus renuntiatus est, postquam praeside Excellentissimo Immanuele WEBERO contra oppugnantes diserte defenderat dissertationem,

de sicito per querelam nullitatis ad summa Imperii Dicasteria recursum, in causis alias vel per privilegium, vel per legem ab illorum iurisdictione exceptis, occasione Privilegii Hamburgensis de non appellando, a Ferdinando II. declarati et adaucti, et a Ferdinando III. confirmati.

Subiit fortasse animos ad argumentum huius dissertationis attendentium, haec cogitatio, illius auctori gratum fore, si eruditionis suae fructus nostrae cederent civitati. Nec fessellit opinio. Etenim Gissa discedens rediit Hamburgum, qui et exemplis edoctus erat, et suo exemplo docturus, quod in nostra civitate exteris pariter ac indigenis communia iura, communia commercia, communia connubia et communes ad honores aditus.

Et nostro hic aditus non modo liber fuit, sed etiam faustus maximeque honorificus: Nostro inquam, de Ipso conceptam spem qui pulchre sustinuerat, et tam abunde superaverat, ut cives nostri Eum sibi natum esse censerent. Pronum ergo et obsequentem se praebuit his Ipsius sibi vindicantibus, et consilia expetentibus, qua ratione aut omnem litigiorum calamitatem effugerent, aut minore damni taedique sensu tolerarent. Iam percrebescere fama Viri, qui Eum consulentium emolumenta auctiora redderet, non sua; iam honorificis signis indicari quae Eius existimatio; et laude praedicari, affictos restaurans, dexteritas. Quibus auxilium ferens vel hoc nomine acceptius, quod opportune latum vidit, quidem et accepit, grati remunerantisque animi testes; sed ea mente accepit, ut et frui posset, et abstinere ab earum usu. Est enim haec indoles virorum ad praeclara natorum et conformatorum, ut ipsi sua fortuna et salus, minus curae sit quam publicae. Quare, si efficaciorum solertiae digna substerneretur materia, si toti civitati inserviendi maior est opportunitas, sponte iacturam faciunt, quam nullam esse censerent, quanti eam aestiment, qui modo beati positus in foenore numis. Ostendit hunc animum et neglexit lucra, quanta, quanta facere deus causarum patrono, cum anno MDCCXXXII. auctoritate Amplissimi Senatibus associaretur, Praecellentissimo Martino Hieronymo SCHELE U. I. D. Iudici

Indicii inferioris. eo anno Assessori primo, qui eodem anno d. iv. Augusti dignitate Senatoris cum ornatus esset, in Eius locum suffectus. ver-
tente anno solutus est onere, quod in biennium susceperat.

Hoc munere fungens eum se praestiterat, quem fore praeviderant. Illi has partes qui demandaverant, Iurisconsultum, sive legum scientiam
spectes, sive causae cognitionem, sive in sententia ferenda iustitiam et
aequitatem, perfectum, a partium studio si quis alius, remotum.

Igitur, de Eo iam tanta omnium patriae amantium opinio, ut dignus
existimaretur, qui ad rem publicam accederet; quia de eo iam explo-
ratum erat, quod omnium civium commodis optime esset prospecturus:
et optato evenit, ut anno MDCCXXXVII. d. xiv. Decembris succederet
in locum Praecellentissimi Consultissimi Davidis LANGERMANNI U. I. D.
d. vi. Decembris placida morte extincti. Hunc superiorem locum iisdem
virtutibus est tuitus: ob quas in eum ascendere erat iussus. Qua pru-
dencia et fide, quo recti iustique amore, res civitatis nostrae per plurimos
annos adjuvit, auxit, quis est qui ignoret? Remotis a foro et negotiis
notum est, quod singulis Senatoribus plures, eaeque suo onere praegraves
demandantur partes: aliae in consessu Amplissimi Senatus, quando de ad-
ministracione et salute Reipublicae, consilia in commune conferenda sunt,
aut de negotiis coeptis et perficiendis, et de litigantium causis est referen-
dum: aliae in Regum et Principum sedibus, incolumitatis nostrae ser-
vandae gratia: aliae in ipsa urbe et eius agris.

Observatum erat, quod e voto Amplissimi Senatus, quod Reipublicae
bono cederet, si eius nomine Regum et Principum Legatos hic commo-
rantes Noster adiret, qui summi ordinis Viris quantum doctrinae et pru-
dentiae, tantum humanitatis et comitatis nomine gratum se et acceptum
reddiderat. Erant ergo causae suadentes sat graves, ut Magnifico Iohanni
KLEPDKERO Syndico, anno MDCCXLII. mense Martio. Hafniam dele-
gando adiungeretur SCHUBACKIUS Senator, quando de maximi
momenti rebus, cum AUGUSTISSIMI Daniae REGIS Purpuratis, erat
agendum. Bene et feliciter absolutis negotiis anno MDCCXLIII. mense
Octobre Hamburgum rediit, laude et in procubidissis a Dania regionibus
ornatus a Principibus Viris, quibus Hafniae cum Eo versari liceret.
Quare eodem anno mense Novembri iisdem Quum viri sine delegati, Qui
Altonavii, AUGUSTISSIMI Daniae REGIS CHRISTIANI Sexti Filio
Heredi, CELSISSIMO PRINCIPI FRIDERIGO et EIUS CELSISSIMAE
Sponsae LOUISAE GEORGIE Secundi Magnae Britanniae REGIS Filiae
PRINCIPI faustum gratularentur ad hanc urbem adventum, et iter ad
celebrandam nuptiarum solemnium Hafniam faciendum.

Iam indicandae sunt partes, intra urbis ambitum et agrorum terminos,
SCHUBACKIO Senatori in annum aut biennium tributae: cuius generis
sunt, cura rivorum ex Albi et Alstria, magno mercatoribus commodo, per
urbem

IIX

urbem qui decurrunt, vectigalium et tributorum, armamentarii, munimentorum, quo munere qui funguntur nonnunquam delegantur, ut praesint iudicio de militum praefidiariorum praefectis habendo; cognitio caussarum de quibus inter artifices et opifices contenditur, Patronatus vocant; Praetura urbana.

Obtigit Nostro haec provincia anno MDCCXLIIX. et sequenti. Eius ambitus quantus, moles quanta vel eo docetur, quod in biennium binis Senatoribus assignatur. Hos vix ingressos munus vides cinctos ingenti litigantium turba, qui de iniuria, de damnis ultro citroque illatis conqueruntur, et vel ipsi, vel per interpretes, ut ius dicatur orant, efflagitant. Nec minor eorum est numerus, qui in ius vocandi, tranquillitatis publicae protervi turbatores, et his qui magis nocentes, quare excutiendi e latebris et coercendi, tecta fraude qui civium opibus et famae, quidquod vitae insidiantur, quia morum corruptelam dictis factisque docent. Accedit ad hanc immensam negotiorum materiem cura ergastuli severioris et incendiiorum subortorum. Ornavit et hanc quam nactus erat spartam, quamvis molestam. Multas lites ad aequi iustique normam iudicavit: plures fortasse, nec sententiam ferendo, nec ad superius iudicium ablegando, sed eo quod acrius causam suam tuentes, quippe nescientes, quanto opum dispendio speratum lucrum constaret, docendo et dehortando concordiae studiosos redderet. Severe quidem in flagitiosos animadvertit, quos ad sanam mentem redituros esse, spes omnis deciderat: verum perspicens, quod ad vitia qui deflexerat, qui sceleris accusatus, qui convictus, modo locus daretur mutatum animum bene actis declarandi, deleturus esset ante actorum memoriam; mitem sententiam est tuitus et deprecatus pro reo, quem corrigendum esse censuit et dimittendum. Nec ita suavit, quod iusto indulgentior, exoratu facilis, aut patronorum minis flexus. Ecquis eum terriculis flectere? qui nullus extimuit, etiamsi omnes qui latus cingebant metu perculsi essent, et officii immemores. Nondum ex omnium memoria excidit, quod incendio suborto, erumpens flammae vis ad omnes domicilii partes penetraret, adeoque huius et plurimorum praesentem indicaret ruinam. Iam alii inopes consilii, iam frustra imperata auxilia, iam remissae manus hominum ad siphones ducendos coactorum, et negatum, quod ad sedem mali accedere liceret. Sed SCHUBACK prodit, hortatur pavore languentes, imperat accedant: non audent. Iam exemplo suo animum reddit attonitis: sequuntur ducem, viribus corporibusque nituntur, superatur vis incendii, et cum flamma terror evanescit tremorque. Abiit hoc magistratu laude ornatus quod eum et optime gesserat, et optime praeparatus inierat. Hanc enim Sibi scripserat legem ut, memoria labante quo minus peccaretur, quaecumque in magni momenti rebus, in raro obviis aut nodosis, ad promptam et accuratam iustitiae administrationem faciunt, rectius pensitata et conscripta teneret, atque ad ea respiceret, si quid haur praevisum obtingeret.

Quo

Quo consilio non Suas modo curas levatas vidit, sed etiam insignem operam aliis Amplissimis Viris praestitit, ad eundem magistratum iam accedentibus et optantibus, ut ipsis liceret esse expeditissimi laboris.

Sequentibus annis quamvis minus turbulentis distineretur, multa tamen et gravia negotia Illi sunt demandata: cura et quaestura Dioeceseos S. Jacobi; cura aulae materiariae; adjice, quod Collega datus Praetori qui ius dicit incolis agrorum, quos Albis et Billa circumfluunt; nec non Illi Senatori cui decimarum tribuendarum cura delegata; quod iussus est confidere inter iudices, quibus de artificum et opificum causis cognoscere datum est. Et hoc munus cuius momenti, ex eo tempore observatum est, quo opificum tirones crebris secessionibus, non solum magistris suis, sed toti civitati damna inferre ausi sunt, quae vix reparare licuissent: in quibus turbis sedandis et a Nostro praecipue prospereque praestita est opera. Per eos quoque annos ut tribus Praecellentissimis Senatoribus, Lucae CORTHUMIO, Fridérico Alberto ANCKELMANNO et Nic. SCHUBACKIO arduum demandaretur negotium, effecerant tam obaeratorum quam creditorum fraudulentia, iniquitas, mutuam litigandi vexandique studium, ut et de ultro citroque illatis damnis, rei que familiaris naufragiis tristes querimoniae. Quare, ne alter alteri exitium potro parare posset; de nova ordinatione in obaeratorum causis observanda deliberaverunt Illi Triumviri, et de hoc argumento quae domi erant meditati, praevia sententiarum exploratione conscripserunt. Approbavit Eorum consilia Amplissimus Senatus; lata rogatione ad cives; hi iusserunt uti rogatum, et promulgata est nova ordinatio.

Huius generis negotiis rite et prudenter tractandis, per septendecim annorum spatium totum Se Noster dederat; cum fausto omine in illustriore statione collocaretur. Gravi morbo confectus Immortalis Memoriae Consul Conrad. WIDOW anno MDCCCLV. d. XIX. Octobris ad tranquillum beatorum consortium erat evectus. In cuius locum qui sufficeretur, Amplissimi Senatus suffragiis Praecellentissimus Senator SCHUBACKIUS et dignus declaratus est, et d. XXI. Octobris e ducta sorte Consul renuntiatus, congratulantibus quotquot Illius efficacem sapientiam, et coeptis adspicantem divinam providentiam ex ante actis cognoverant. Adeptus primum honoris in civitate nostra gradum, per lastra sustinuit gravans onus dignitati additum. Etenim ab eo die, quo inter Magnificos Consules allectus, singulis annis Illi aut fasces sunt traditi, aut praesse iussus est iudicio, quo de commodis et damnis navigantium, et alii quo de artificum et opificum causis cognoscitur. Addita est statim tutela utriusque ergastuli severioris et mitioris; cura rei monetariae: accessit tutela suburbani nosocomii, olim quod S. Georgio dicatum. Denique et id oneris suscepit, quod imponitur Magnifico Consuli primum inter aequales locum occupantis. Reliquerat

X

eum e-mortalium confessu anno MDCCLXXIV. ad coelicolas translatus: Magnificus quondam Martin. Hieron. SCHELE U. I. D. Consul Senior, pius, sapiens, benignus. Iam SCHUBACKIUS Consul primum honoris locum obtinens, ampliorem SIBI muneris publici procurationem vidit datam esse: potestatem summi rei militaris Praefecti; tutelam amplioris monasterii, quod maiores S. Iohanni dedicaverunt, et minoris, quod a multis retro seculis Conventus nominatur; aediculae S. Gertrudis; amborum nosocomiorum, quorum alterum S. Hiobi nomine notum, alterum recipiendis et fovendis peregrinis olim destinatum; dioeceseos S. Michaelis et Orphanotrophii. Tot Consulatus partes de integro suscipiendae erant, expletis iam LXXIV. vitae annis, adeoque ea aetate, qua multi a negotiis cessare et in otii portum confugere praepoant. Secus Noster, qui in stadio quamvis difficili perendum esse censuit, et residui refocillatique roboris quod suppetebat, non otio dedit, sed Reipublicae sapienter et gnaviter administrandae. Verum, ne intensiore Reipublicae inserviendi studio, citius essent attritae Venerabilis Senis vires, adiutum Eum et conservatum iyerunt, de cuius vita erant solliciti, Magnifici Consules et Nobilissimi Senatores. Huius sollicitudinis vel unum exemplum allegare liceat. Anno MDCCLXXIV. d. XIV. Augusti fundamenta recens extruendi Orphanotrophii iacienda erant, et lapis primus ponendus a Magnifico Consule Seniore SCHUBACKIO, qui Patronus ordine primus. Cui ne molesta esset haec provincia, eam qua est humanitate cepit Nobilissimus Senator Martinus DORNER, Qui praeloquio, sollempnia quo auspiciatus est, declaravit quod Magnifici Consulis SCHUBACKII vices obiret.

Cuius consilium ad Reipublicae salutem firmandam et augendam initis optatum vidimus respondisse eventum, Eundem secunda fortuna in rei familiaris cura videmus usum esse. Etenim, quam primum Hamburgi civis nomine distinctus commorari statuit, iis benevolentiae et favoris iudiciis Se vidit exceptum, ex quibus certa et laeta spes nata est, quod ad constabiliendas fortunas non nisi tori socia deesset. Et annuit Eius consilio benigna Dei cura, invitavit laudata forma et virtus Nobilissimae virginis ELISABETAE, Nobilissimi et Consultissimi Viri Iacobi IOHANNIS U. I. L. et Senatoris filiae natu secundae. Quare expetivit Eam in coniugem, benignum a Patre tulit responsum, et exoptatissimam sponfam anno MDCCXXV. d. I. Maii domum duxit.

Beatum Se praedicavit inito hoc coniugio, quod larga et parentum simili prole faustum: levatum Se vidit rei familiaris et prudenti et liberali administratione: exhilaratum Se sensit iucunda consuetudine et intenso placendi studio, cui nihil molestum, nihil arduum. Vel uno exemplo hoc docuisse sufficit. Quam primum pia coniux anno MDCCXLII. audiverat, quod quem adamabat maritus Hafniae gravi morbo decumberet,

confestim

confestim haut mollibus usa vehiculis, ad fovendum et reficiendum Eum, citato cursu Hafniam tetendit. Et tulit amoris molestiarumque praemia, quae restitutum et rectius valentem vidit, delicias suas, maritum. Cum Eo in patrias sedes sequenti anno rediens, tota fuit in educanda prole, quam ea ratione modoque formavit quo docetur, quod ad tenera ingenia pietatis et virtutis amore imbuenda quae faciunt, bene quidem praeceptis traduntur, melius et felicius exemplis. Impendit autem pia mater educationis operam in septem filios et duas filias. Hoc e numero quamvis quatuor praematura morte extincti, tamen luctus memoriam delevit superstitum vita et fortuna prosperior. Sunt

I) IACOBUS natus anno MDCCXXVI. d. IIX. Februarii, quae plura in Nobilissimo Patre conspicua erant ornamenta intuens, Eiusque vestigia premens, a primis annis amplum et capax ingenium, in Iohanneo et Gymnasio nostro, ea assiduitate in litterarum studiis aluit, ut in his iam primo aetatis flore esset versatissimus. Deist Goettingae, in addiscenda universi iuris scientia et prudentia, adde omni doctrina, quae ad rem publicam accessuro subsidio est et ornamento, tantum operae posuit, ut excelleret. Documento est, quod eum Antecessor et Iurisconsulti in Georgia Augusta Excellentissimi, praevia quam nullo in subsidium adhibito Praeside egregie defenderat, de iure litoris dissertatione, anno MDCCCL. d. XXIII. Iunii U. I. Licentiatum vellent renunciatum esse. Quae et alia complura in virtute, integritate et humanitate posita ornamenta conspiciens Republicae nostrae Amplissimus Senatus, Ei anno MDCCCLII. d. XXIX. Iulii cum Archivarii Adiuncti nomine et honore, tabellarii publici curam tradidit, et anno MDCCCLX. d. XXVII. Iunii cum Syndici dignitate maximi momenti negotia demandavit. Quae gravia munia sustinens, Magnificum Patrem splendida Consulis dignitate ornatum, per lustra in consessu Amplissimi Senatus est veneratus, Eique rebus pro Patriae salute prospere gestis, largam laetitiae suggestit materiam, et domestica felicitate auctam. Etenim matrimonii iure Sibi anno MDCCCLIII. d. X. Februarii iunxit, omnibus sequioris sexus virtutibus ornatissimam virginem MARGARETAM IOHANNAM, Nobilissimi quondam et Consulitissimi Viri Conradi Diterici VOLCKMANNI U. I. L. filiam natu maximam. Quae multis modis, Eadem et numerosa prole Illustrum maritum beavit, Cui ex Ea suscipere datum est, (I) *Nicolaum* natum anno MDCCCLIII. d. IV. Nov. mortuum anno sequenti d. XLV. Mart. (II) *Nicol. Diteric.* natum anno MDCCCLIV. d. V. Octobr. mortuum anno MDCCCLXXXI. d. XXX. Maii. (III) *Ioh. Arnold.* natum anno MDCCCLVI. d. XVII. Ianuar. mortuum anno MDCCCLXI. d. VI. Maii. (IV) *Amam. Ilfaben* natam eodem anno d. XXI. Decembr. (V) *Iacob.* natum anno MDCCCLXI. d. XIII. Ian. denatum anno MDCCCLXIX. d. XVII. Febr.

C 2

(VI) *Hen-*

Memoria huius filii, cuius ingenium et mores dilexerat, amaverat Magnificus Pater, Sibi et amicis ut magis praesens esset, edidit: *lehte Beschäftigungen eines an den Blättern verstorbenen neunjährigen hoffnungsvollen Knaben Jacob Schuback, von seinem betraübten Vater Jacob Schuback, der Rath. freyen Reichsstadt Hamburg Syndico, zum Andenken des Verstorbenen, bey denen, welche ihn gekannt und geliebt haben, bekannt gemacht. Hamburg 769. 4.*

XII

(VI) *Henric.* natus anno MDCCLXI. d. XXIX. Octobr. denatus eod. a. d. i. Nov.
 (VII) *Elisabet.* nata anno MDCCLXII. d. XXIX. April. denata e. a. d. XXIV.
 d. i. Maii. (IX) *Iohannam* natam anno MDCCLXV. d. XXIII. Maii; denatam eod. ann.
 d. iv. Dec. (IX) *Iohann. Elisabet.* natam anno MDCCLXVII. d. XXVII. Apr.
 (X) *Ioh. Wilhelm.* natus anno MDCCLXIX. d. VII. Nov. den. anno MDCCLXXXIV.
 d. i. Ianuar. (XI) *Francisc. Iacob.* natus anno MDCCLXXIV. d. xv. Maii. His
 adde filiolum, ante partum iam emortuum. Superstitēs liberi ut benignum Patrem,
 e gravi et diuturno quo laborat morbo explicatum, per complures annos laeti videre,
 venerari, imitari possint, omnes boni iugiter comprecantur. *denatus est MDCCLXXXIV. d.*

II) ELISABETA nata anno MDCCLXXVII. d. IX. Novembr. omnibus sequioris sexus
 virtutibus ornatissima Virgo, quippe quae pie defunctam matrem indole, moribus,
 pietate et amore erga Venerandum Genitorem refert. Hunc egregie carum habuit,
 Eius praecipue consuetudine frui voluit, Eius iam declinata et lasa aetas ut placida
 et lenis esset, eo constanti et intensiore studio curavit, abs quo vix quadam animi
 remissione avocari posset. Huius constantis pietatis praemia larga, splendida, posita
 sunt apud Deum non per intervalla modo remunerantem, sed in omnia aeva.

III) METTA nata anno MDCCLXXXIX. d. XXVI. Iulij; denata anno MDCCLXXX. d. XIV. Mart.

IV) IOHANNES natus anno MDCCLXXXI. d. i. Maii, mortuus anno MDCCLXXXI.
 d. xv. Iulij.

V) IOHANNES natus anno MDCCLXXXII. d. XVI. Septembris, fausto omine totum se
 mercaturae addiscendae dedit, cuius ut ampliorem scientiam et usum haberet
 Ulyssippona anno MDCCLIX. est profectus, et metam propositam assecutus. Hac in
 urbe, quae anno MDCCLV. d. i. Nov. horrendo terrae motu concussa, benigna Dei
 cura incolumis est servatus. Redux in patriam, Ipse amplissimo mercatui praesse
 coepit eo prospero successu, ut multos eadem via incedentes longo post se spatio
 relinqueret, et laetis uteretur rebus, sed ea generosiore animi propensione qua effecit,
 ut idonei probitatis aestimatores, iique summo loco constituti eum honore afficerent.
 Accessit quod, postquam officiorum civilium in nostra Reipublica stadium fere to-
 tum emensus erat, AUGUSTISSIMA Lusitaniae REGINA Eum munere Generalis
 Consulis Lusitanae Nationis, in omnibus Saxoniae inferioris portibus, sinibus et
 locis ornaret. Faustis etiam nuptiis anno MDCCLXXI. d. XIV. Maii sibi iunxit
 eximiae formae et indolis Virginem ANNAM ELISABETAM, Nobilissimi et
 Consulentissimi Viri Contr. Diter. VOLCKMANNI U. I. L. filiam natr secundam, ex
 qua suscepti sunt (I) *Iohannes* natus anno MDCCLXII. d. IX. Februarii, mortuus
 anno MDCCLXXII. d. XVI. Maii. (II) *Nicolaus Iacobus* natus anno MDCCLXII.
 d. XXIX. Novembr. denatus anno MDCCLXVII. d. VII. Martii. (III) Filiola ante
 partum emortua anno MDCCLXIV. d. VI. Ianuar. (IV) *Elisabeta* nata MDCCLXIV,
 d. XXIX. Octobr. (V) *Iohannes* natus anno MDCCLXVI. d. XVII. Maii. (VI) *Io-
 hanna Margareta* nata anno MDCCLXVII. d. XXII. Maii. (VII) *Nicolaus
 Conradus*

denatus anno MDCCLXXXV. d. V. Febr.

Conradus natus anno MDCCLXIX. d. XXI. Sept. (IIX) *Maria* nata anno MDCCLXXI. d. XXIIX. Maii, mortua sequenti die. (IX) *Marianna* nata anno MDCCLXXIV. d. IX. Maii, denata anno MDCCLXXVI. d. I. Maii. (X) *Georgius* natus anno MDCCLXXXII.

VI) **NICOLAUS** natus anno MDCCLXXXIV. d. XVI. Iulii, omni cura et industria allaboravit, ut mercaturae quam peritissimus esset, et prosperam sibi redderet rem familiarem. Etiam optimo consilio laudatae integritatis, formae et ingenii Virginem Agatham Ilsa-ben KOEP, mercatoris spectatissimi et Quindecimviri Prudentissimi Iohannis KOEP filiam natu maximam, anno MDCCLX. d. II. Decembr. domum duxit, septemque sibi natos vidit infantes. (I) *Nicolaum* natum anno MDCCLXII. d. XXVI. Ian. (II) *Arnoldum* natum anno MDCCLXII. d. XXIIX. Nov. (III) *Iohannem* natum anno MDCCLXIV. d. XIV. Aprilis. (IV) *Louisam* natam anno MDCCLXXIX. d. XXIV. Decembris. (V) *Iacob.* natum anno MDCCLXXI. d. XX. Februarii. (VI) *Henric.* natum anno MDCCLXXII. d. XVI. Maii. (VII) *Charlottam* natam anno MDCCLXXIV. ^{d. XI. Maii} mortuam anno MDCCLXXIIX. d. IIX. Iulii. Superstites liberi laetandi causas darii fuissent patri, cui autem hisce laetis frui non licuit: quia cum subita vis morbi corripuit et anno MDCCLXXV. d. XXII. Augusti exstinxit. Quos in educanda prole, collocatae curae et operae pia mater fructus haecenus vidit, eos ut amplius auctos videat, dabit Deus viduarum benignus fautor et orborum indulgens pater.

VII) **ARNOLDUS** natus anno MDCCLXXXVII. d. XI. Septembris, praeclarum ingenium pietate et assidua solertia aluerat, solidaque auctorum Latinorum et Graecorum lectione a Philologiae subsidiis instructior erat redditus: verum, non modo hac laude florebat; sed etiam, quod maiori laudi est iuvenibus, propter animi integritatem, modestiam, mites et suaves mores parentibus pariter et studiorum moderatoribus erat carus. Gymnasii civibus additus, per trimestre spatium tantos in Philologiae et Philosophiae studiis fecerat progressus, quantos expectabant, quibus bonae et laetae spei veridicas causas, eius et assiduitas suggesserat et probitas. Verum omnis spes ad irritum ut caderet, fecit gravis morbus intra paucos dies optimi iuvenis mortem, sed vitae conformem accelerans anno MDCCLIII. d. XXIII. Iunii nondum expleto decimo septimo aetatis anno.

IIX) **HENRIC.** anno MDCCLXXXIIX. natus d. XXI. mortuus d. XXIV. Decembr.

IX) **CHRISTIAN.** anno MDCCLX. d. XXIV. Maii natus et denatus.

Huius praeclarae prolis mater vidit quidem amoenas primitias fructuum, ex collocata in educandis liberis opera succrescentium, praesensit laeta plurima: ast frui expectatis non datum est illi, dignae omnibus vitae bonis quae perfrueretur; nam e graviter affectis pulmonibus, quae orta lenta tabes totum corpus afflixit. Praeviam mortem toleravit expectatione aeterni solatii et gaudii, in quod summo ferebatur desiderio. Aetatis anno quadragesimo tertio, qui erat annus MDCCLV. d. X. Septembr. vivere desit Pierrissima Matrona.

XIV

Ea quo tristi intervallo languida, moribunda decubuit, praesagio iacturae
 praeparatus quidem erat Illustris SCHUBACK ad subeundam doloris
 et complorationis nubem, qua viduitatis atrata solitudo tegitur: sed non
 sufficebat refarciendo damno, quod et Ipsi inflatum et rei familiari,
 adeo, ut non modo triste esset, sed difficile et damnosum, perseverare
 in dolore et viduitate. Ergo alia quaerenda erat vitae et tori socia, in
 cuius amore, in cuius fide et virtute omnem reponeret curam et sollici-
 tudinem: quaerenda cuius animi corporisque dotes cultu auctae, cuius
 egregia pietas et educandae proli saepius assidere mallet, neglectis de-
 lectionibus. Nec diu bene prospereque vivendi rationes suspensas
 habuit, sed recte subductas: quam primum Ei petenti, ut nuptiarum
 foedera sancirentur, indulgit laudatissimae formae et virtutis Virgo
 ANNA ELISABETA, spectatissimi quondam mercatoris Henrici
 HAESLERI filia natu minima. Celebrata sunt nuptiarum sollemnia
 anno MDCCXLVII. d. XIX. Aprilis. Huius matrimonii felicitatem e
 proli numero ponderans, eam fortasse in levi habet. Verum qui per-
 pendit, quod cuiuscunque societatis, quare et coniugii felicitas, momen-
 taneis, vicissitudini obnoxii, aut plane cessantibus haut recte servatur,
 sed spiritus quodam regit artus permanentibus; hoc coniugium intueatur.
 Vivum inquam et validum mutui amoris, concordiae, fidei et iucundae
 consuetudinis exemplum intueatur, publicae imitationi propositum.
 Nec impensius Optimam Matronam laudant, qui asserunt, quod Eius in
 fovendo et conservando Venerabili marito curae potissimum debemus,
 de Huius valetudine bene sperandi, laete congratulandi, per triginta sex
 annos saepius datam materiam. Etenim praevidenti Beato Consuli
 accidit, ut in Ipso senescente summa esset corporis infirmitas, quod a
 teneris debile traxit, saepius recurrentibus morbis affectum, et virili
 aetate, complicato Hypochondriae morbo adeo afflictum, ut per annum
 spatium Is sustinendo negotiorum oneri haut par esset, Cui nullum
 unquam vacabat tempus. Igitur subigendi morbi causa acidulas Sval-
 bacenses tribus vicibus adiit, ad quas iter faciens, bis quae in deliciis
 erat Coniugem viae sociam Sibi adiunxit, et postquam Haec morte
 obierat, eodem iter ingressus Magnifico WIDOWIO Consuli Se comitem
 dedit. E voto successit hic tertia vice repetitus acidularum usus, et rectius
 valuit Illustris SCHUBACK, morbi impetum Qui cavendo eo usque
 repressit, dum ipso reprimendi conatu attritae vires, vergente iam senecta
 deficerent. Plura de valetudine Magnifici SCHUBACKII, et
 vitae Eius ultima quod ipse non addo, facit humanitas Praecellentissimi
 et Experientissimi *Boltenii*, Medicinae Doctoris et Physici, qui mihi
 tradendam iussit hanc dilucidam expositionem.

"Iam diu Magnifici quondam Consulis SCHUBACKII ea summa in omni
 "victu fuit temperantia, qua effectum est ut, quamvis ingravescens obreperet
 "aetas,

"aetas, demandatas. Ipsi easque maximi momenti partes, ea efficaci obiret
 "alacritate, quae expectationem superaret. Sensit quidem dolores, quos arthri-
 "tis et nephritis tolerare iubent, sed medicaminum usu mox levatos. Residit
 "autem sanatu difficilior morbus, ipsa senectus nullo otio refecta aut lente
 "tracta, contra negotiorum mole, curis meditationibusque gravata et praeceps
 "acta. Quare haut difficile disceptatâ, quid consilii? haut difficilis optio inter
 "eam, qua uti licebat a negotiis vacationem, et subitam defectionem virium, adeo-
 "que praesentem mortem. Hanc appropinquare indicavit febris micis quidem
 "ea, atamen finiens vitam Viri dignitate, virtute, existimatione facile principis.

Ex ea vita, quae modo languor et morbus, aequo et explorata spe
 aeternae salutis erecto animo, exiit **MERENTISSIMUS CONSUL**
SCHUBACK anno MDCCCLXXXIII. d. XXIX. Iulii, aetate Qui processit
 ad LXXXIII. annos et v. menses: in summo honoris gradu, in hac Repu-
 blica quem obtinere datur, servata, firmata Patriae salute, ad vicesimum
 nonum annum eminens, qua longaevitae, per omne huius iam decurren-
 tis seculi spatium, unus Consul Petrus **LUETKENS**, U. I. L. insignis fuit.

Iam Tanti nominis marito, patre, avo quod se carere sentiunt. Pien-
 tissima Vidua, gens Splendida, iusto et pio dolore lugent. Indulgeant
 dolori, sed quaerant remedia tristitiam levantia. Quaerant ea collaudando
 Summum Numen, quod Ipsos tot tantorumque bonorum et decorum usu,
 per plura lustra beavit. Revocent quoque in memoriam praeclaræ indolis,
 qua Desideratissimus excelluit imaginem, quam expressam Sibi ob oculos
 sistere possunt, ego modo adumbrare.

Erat autem in coelicolis iam addito Consule **SCHUBACKIO** ea
 formae dignitas, is corporis habitus, prudentiam et gravitatem qui indi-
 cabat, venerationem conciliabat, certam eam et perpetuam, si animi
 indolem, si mores, si totius vitae actum contemplari datum esset. Prae-
 clarum ingenium ampla solidaque doctrina pariter ac humanitate suavif-
 sima excultum, ornabat omnium virtutum prima, reverentia erga Deum,
 continuo eum colendi et imitandi studio demonstrata. Testes huius
 virtutis amici, quos inter propitia et benigna Dei de hominum aeterna
 salute decreta, digna laude celebravit: testis coetus Christianorum publi-
 cus, quorum sacra, et senio fractus saepius obiit: testes omnes illi quibus
 Eum adire licuit, nam facilis erat aditu. Collaudant Eius de omnibus bene-
 merendi, omnium animos comitate, candore, liberalitate Sibi devinciendi
 studium. His et aliis splenduit virtutibus, quarum exercitio Senatoris et
 Consulis dignitatem ornavit, Qui Reipublicae si quis alius amans, iusti et
 aequi observans, pacis et concordiae valde studiosus, indulgens, modera-
 tus ac temperans, perspicax et circumspexus.

Honoratissime per tot lustra acta Tanti Viri vita, cuius mens nihil
 praeter publica nostra commoda vidit, egregium est documentum benigni-
 tatis,

XIV

XVI

tatis, qua rebus nostris Deus prospexit, qui nobis eadem mente quod porro prospecturus est, novo laetoque exemplo declaravit, in locum SCHUBACKII Consulis qui succederet, ANDERSONIUM designans. Huius bonis omnibus exoptato Consulatu, ut longa annorum series constituta sit, quis est qui summis votis non expetat? Expetunt omnes Patriae amantes, expetunt sacrae religionis, praeclarae virtutis, doctrinae, insigniumque meritorum cultores: expetunt grati et aequi aestimatores per triginta et quinque annos praeclare prospereque factorum, quae non nisi a Viro, negotiorum inter cives et apud externos, dexterrime tractandorum peritissimo proficisci possunt. In sententiam probatorum testium ivisse nos deceat, quibus datum erat mirari animum Protoscholarchae, ad mite placideque agendum maxime pronum, adeoque efficientem, ut dignitatis splendor et benigne factorum memoria, vultus serenitate reddatur amplior, suavior. Virtute, eruditione, legum intelligentia expertissima et humanitate iam pridem inter nostros praestantior, Vir Praecellentissimus Consultissimus Augustus David SCHWARTZ U. I. L. inter Nobilissimos Senatores allectus, et Suo consilio operaque rebus nostris laeta incrementa esse addita, prospere diuque valens videat. Erecto iam et fiduciae pleno animo, Deo Conservatori Rempublicam, pro cuius incolumitate deprecamur, commendamus. Faciat nos sui beneficium. Nec unquam concutiatur aut profligetur civitas, in qua recti exempli Viris, in qua, pietate, litteris, officiis et meritis qui excellunt, proposita sunt sua bene actorum praemia, existimatio, honos.

